

2015-2016

קורס 290.1024 – יסודות הסייעוד

סמסטר ב'

מועד: יום א' שעות 8-12

מרצים: ד"ר אפרת שדמי (מרכזת הקורס), ד"ר שרה שחף, ד"ר אנה זיסברג, גבי מרתא בחוס, גבי נוסייבה ריאן

שעות קבלה בתיאום מראש במייל:

ד"ר אפרת שדמי: eshadmi@univ.haifa.ac.il

ד"ר שרה שחף: sshachaf@univ.haifa.ac.il

ד"ר אנה זיסברג: azisberg@univ.haifa.ac.il

גבי מרתא בחוס: mimi.bakh@gmail.com

גבי נוסייבה ריאן: nrayan84@gmail.com

עוזרי הוראה:

גבי יוליאנה סמיצ'נקו: yulianasmichenko@gmail.com

גבי אליעזרוב דיאנה: 39diana93@gmail.com

גבי קריבונוס יוליה: ykrivono@campus.haifa.ac.il

רמת הקורס: תואר ראשון שנה א'

מבנה הקורס: קורס מבוא שנתי, המשלב הרצאות במליאה, דיונים וסדנאות בקבוצות. הקורס מהווה דרישת קדם לכל קורסי הסייעוד והניהול הבאים אחריו.

על הקורס ומטרתו המרכזית:

הקורס יתמקד בנושאים בעלי זיקה ישירה לסייעוד: הבריאות, האדם, הטיפול האכפתי - Caring והיבטים סביבתיים וחברתיים. בבסיס הקורס יעמדו היסודות הערכיים עליהם נשען המקצוע ההומניזם, והאיכות. מטרת העל של הקורס היא גיבוש השקפת עולם פרופסיונאלית בסייעוד.

יעדים:

- פיתוח חשיבה מערכתית ביקורתית.
- פיתוח מודעות לחשיבות התפקוד בשונות ובעמימות בחברה המודרנית.
- פיתוח מודעות לחשיבות התפקוד במורכבות.
- פיתוח יכולת למידה עצמית וקבוצתית.
- פיתוח מודעות עצמית לשינויים שחלו בזרות המקצועית במהלך הקורס.

תכנים:

- על מושג הבריאות
הגדרות ומאפייני המושג.
השפעות של תפיסת בריאות שונה על מצב בריאות האוכלוסייה.
- על מערכת בריאות
הכרות מבנה מערכת הבריאות.
היסטוריה של מערכת הבריאות בארץ.
גורמים שהשפיעו על מערכת הבריאות בארץ.
חוק הבריאות והשפעתו על מערכת הבריאות בארץ.
- אתיקה וחשיבה ביקורתית בסייעוד
ההתנהגות המקצועית.
קונפליקט בין תפיסות ערכיות שונות של גורמים במערכת.
חשיפה לערכי הקוד האתי.
- מאפייני הלקוח כצרכן של מערכת הבריאות.
חוק זכויות החולה והשלכותיו לגבי המערכת.
- מקצוע הסייעוד בראייה היסטורית.
הגדרות הסייעוד השונות והתפתחות מקצוע הסייעוד.
- תפקיד הקהילה בבריאות.

אתר אינטרנט: Moodle. הנחיות והסברים אודות השימוש במערכת בקישור:

http://online.haifa.ac.il/support_Moodle.htm

תמיכה במערכת ה-Moodle: http://online.haifa.ac.il/support_HighLearn.htm

מתודולוגיה:

רוב החומר יינתן לקריאה בבית כדרישת קדם לדיונים בכיתה. התרגילים הינם בסיס לעבודה קבוצתית בכיתה.

דרישות הקורס:

1. נוכחות חובה (היעדרות מותרת עד 20%)
 2. קריאת ספרות וניהול יומן קריאה אישי שבועי (הנחיות בנספח 1)
 3. ניתוח סוגיות שונות בכתב ברמה אישית וקבוצתית
- כל התרגילים יוגשו באמצעות מערכת ה-Moodle. לא יתקבלו תרגילים בדואר אלקטרוני.

הערכה:

10%	- השתתפות פעילה בדיונים ופרזנטציות מהציון
10%	- ניהול יומן קריאה אישי מהציון
80%	- מבחן סיכום סמסטר ב' מהציון

ציון עובר בכל סמסטר – 70. הגשת כל המטלות היא חובה ותנאי הכרחי להשלמת הקורס. אי הגשת מטלה לא תאפשר קבלת ציון סופי בקורס.

תכנית השיעורים סמסטר ב':

מטלות להגשה		נושא השיעור	תאריך	
	במליאה	איכות בבריאות	2.3	.1
יומן קריאה	במליאה	ניהול הטיפול	9.3	.2
	במליאה	זקנים	16.3	.3
יומן קריאה	במליאה	אי שוויון ורב תרבותיות בבריאות	23.3	.4
	קבוצות	דיון קבוצתי	30.3	.5
	במליאה	סוגיות טיפוליות בילדים	6.4	.6
יומן קריאה	במליאה	מחקר בסייעוד	13.4	.7
	במליאה	טיפול פליאטיבי וחוק החולה הנוטה למות	4.5	.8
יומן קריאה	קבוצות	טיפול פליאטיבי בקבוצות	18.5	.9
	במליאה	רפואה משלימה ואלטרנטיבית	25.5	.10
יומן קריאה	במליאה	מדרג תפקידים בסייעוד	1.6	.11
	במליאה	פאנל תפקידי סיעוד	8.6	.12
	קבוצות	שיעור סיכום	15.6	.13

חומרי קריאה:

ספר מומלץ (הרחבה על כל אחד מהנושאים המועברים בקורס):

- Potter, P.A., & Perry, A.G. (2007) *Fundamentals of nursing*, 6th Ed. St. Louis, Mo.: Elsevier Mosby

(קיים גם במהדורות מ-2001/2005)

איכות בבריאות

קריאת חובה

- ד' כהן, א., דריהר, י., רגב-רוזנברג, ס., יעקובסון, א. (2010). תוכנית מדדי האיכות בשירותי בריאות כללית: העשור הראשון. *הרפואה*, 143, 237-239.
- משרד הבריאות. הפרויקט הלאומי של משרד הבריאות למדדי איכות בבתי חולים. עמודים 5-16.

http://www.old.health.gov.il/download/MQ_Hosp0910.pdf

קריאה מומלצת

- גולדמן, ד. (2009). איכות בסיעוד במערכת האשפוז: מודלים ויישומם – מבוא, סיעוד ואיכות, איכות בסיעוד ונהלים מקצועיים, מודלים לאיכות ומדידת איכות (מודל מבנה, תהליך, תוצא), קריטריונים לבחירת מדדי איכות, מדדי איכות בסיעוד. בתוך א. תורן וא. פיקר (עורכים). *מנהיגות בלבן: ניהול סיעוד בבתי חולים* (עמ' 67-71, 78-71). ירושלים: הוצאת מאגנס.

<http://www.publishersrow.com/dBookReader/default.asp?bvid=5221>

ניהול הטיפול

קריאת חובה

- קאופמן, ג', עירוני, א' וקרדש, ט' (2014). הדבר הגדול הבא: חדשנות באיכות – ניהול טיפול אישי מרחוק. *איכות ברפואה*, 2, 24-27.
- Ross, S., Curry, N., Goodwin, N., Case management - What it is and how it can best be implemented. The King's Fund 2011

קשישים וסיעוד

קריאת חובה

- פרילוצקי, ד. (2015). מה אנשי מקצוע צריכים לדעת על זיקנה והזדקנות. בתוך ד. פרילוצקי וכהן, מ. (עורכות), *גרונטולוגיה מעשית* (עמ' 20-3). ירושלים: אשל.

קריאה מומלצת

- בן יעקב, א' (2005). האתגר שבהפחתת הסבל: דיכאון תגובתי לאחר אירוע מוחי. *סיעוד נירולוגי*, 2, 21-26.
- גרפינקל, ד' (2010). גישה חדשה להקטנת עומס התרופות (Polypharmacy) במבוגרים ובקשישים. *עדכון ברפואה פנימית*, 23, 27-31.
- איילון, ל' (2009). פחדים והתממשותם: חוויותיהם של קשישים ובני משפחותיהם מהחיים עם עובדים זרים המטפלים בקשישים. *גרונטולוגיה*, 36 (4), 99-110.

אי שוויון ורב תרבותיות בבריאות

קריאת חובה

- ניסים, ש' (2011). סיעוד רב תרבותי כמקדם את איכות הטיפול. *האחות בישראל*, 187, 8-13.
- אברבוך, א. ואבני, ש. (2015). אי-שוויון בבריאות והתמודדות עמו 2015. מנהל תכנון אסטרטגי וכלכלי. משרד הבריאות, ירושלים. **פרק 5: מדדי איכות וחויית המטופל בבתי חולים כלליים בישראל: ממצאים נבחרים מסקר חויית המטופל במחלקות אשפוז בבתי חולים כלליים. עמ' 124-133.**

קריאה מומלצת

- אברבוך, א. ואבני, ש. (2015). אי-שוויון בבריאות והתמודדות עמו 2015. מנהל תכנון אסטרטגי וכלכלי. משרד הבריאות, ירושלים. **פרק 8: פעילות להתמודדות עם אי-השוויון בבריאות. עמ' 150-211.**

סוגיות טיפוליות בילדים

קריאת חובה

- אתר משרד הבריאות (2004). ביקורי קטינים במרפאה ראשונית ללא מלווה. נדלה מהאינטרנט ב2 לפברואר 2016 מתוך: http://www.health.gov.il/hozer/mr04_2004.pdf

מחקר בסיעוד

קריאת חובה

- יפה עין-גל, י., פייס מ. (2011). מחזון לעשייה: אחות מרכזת מחקר בבריאות הציבור. האחות בישראל: רבעון הסתדרות האחיות והאחים בישראל, 185: 26.
- גולנר, ח. וקרוליק, ת. (2006). חמישים שנות מחקר סיעודי בישראל: תכנים, שיטות ולוגיסטיקה. גוף ידע, 1, 34-41.

• קריאה מומלצת

- Trinkoff AM, Johantgen M, Storr CL, Gurses AP, Liang Y, Han K. (2011). Nurses' work schedule characteristics, nurse staffing, and patient mortality. *Nursing Research*. 60(1):1-8.
- Zisberg, A., Shadmi, F., Gur –Yaish, N., Sinof, G., Srulovici, E., & Ademy, H. (2011). Low mobility during hospitalization and older adults' functional decline. *Journal of the American Geriatrics Society*. 59(2), 266-73. doi: 10.1111/j.1532-5415.2010.03276.x.

טיפול פלאטיבי וחוק החולה הנוטה למות

קריאת חובה

- חוק החולה הנוטה למות, 2005, ספר חוקים 2039, משרד הבריאות
- Adir Shaulov, MD, Meir Frankel, MD, Alan Rubinow, MD, Yoram Maaravi, MD, and Mayer Brezis, MD. (2015). *Preparedness for End of Life—a Survey of Jerusalem District Nursing Homes*. *JAGS* 63:2114 – 2119

קריאה מומלצת

- זמישלני, צ. ונחשוני, א. (2009). התמודדות עם החולה הנוטה למות. הרפואה, 148, 34-35.
- טיכו, א. (2006). נוסחת "האיזון הראוי" בין ערך קדושת החיים לבין אוטונומיות הרצון ואיכות החיים – בחינה ביקורתית, רפואה ומשפט, 35, 32-47.
- Doron, D., Wexler, I. D., Shabtai, E., & Corn, B. W. (2013). Israeli dying patient act: Physician knowledge and attitude. *American Journal of Clinical Oncology*.

מדרג תפקידים בסיעוד

קריאת חובה

- סילנר, ד., רסין, מ. וקנטי, ת. (2009). ניהול כוח אדם בסיעוד – תמהיל כוח אדם, קידום. בתוך א. תורן וא. פיקר (עורכים). מנהיגות בלבן: ניהול סיעוד בבתי חולים (עמ' 131-137, 142-145). ירושלים: הוצאת מאגנס.
<http://www.publishersrow.com/dBookReader/default.asp?bvid=5221>
- שחף, ש. (2014). " ובכל זאת אחרות מעשית... ". אחרות טובה דייה. הוצאת רסלינג, תל אביב. עמ' 77 – 82.

נספח 1 - הנחיות לניהול יומן קריאה

לכל שיעור יש לסכם מאמר אחד מתוך רשימת המאמרים לאותו השיעור כפי שמופיעים בסילבוס.
הסיכום יכלול את עיקרי הדברים, התרשמות אישית, תובנות, שאלות שהתעוררו בעקבות הקריאה.

דרישות: היקף הסיכום - עמוד אחד מודפס בגודל פונט 12, ברווח 1.5.

מועד הגשה אחרון: **08:00 בבוקר** ביום רביעי **בכל** שבוע (מלבד השבוע הראשון של הסמסטר).

ההגשה תתבצע באמצעות אתר ההוראה המתוקשבת של הקורס (יסודות הסייעוד א'-שיעור 12 1021 א) במודל, במעטפת **מטלות**. בשם הקובץ יש לרשום את **נושא המטלה שם הסטודנט המגיש ותעודת זהות**.
על מנת להגיש את הקובץ אנא היכנסו לאפשרות "**מטלות**" בסרגל הכלים בראש הדף. בעמוד שנפתח בחרו את המטלה הרלוונטית לאותו שבוע. בעמוד שייפתח לחצו על הכפתור "**תיבת הגשה**", בחרו את הקובץ ממחשבכם באמצעות **Browse**, לחצו על "הוסף את הקובץ" ו"שלח". בסיום השליחה יופיע אישור על המסך: "הוגש למתן ציון".